

PERIÒDICH SATÍRICH,

Humoristic, de budesas e ciberes

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

JOSEPH VERDI.

Ab sa fresca inspiració
y activitat admirable,
ha escrit d' obras colossals
una llista interminable.
Sa corona de lloers
jamay se veurá marcida,
mentres quedi un sol compás
del *Trovador* y l' *Aida*.

VISTAS Y RETRATOS.

D. MANUEL GIRONA.

Hi havia un colomista, que ab lo pito als llabis,
la canya á la mà y á la punta de la canya un tarot
vell y tronat. dirigia un vol de coloms, que tras-
sava circumferencias per l' espay.

Tot d' un plegat se li trenca 'l consentit fil d'
empalomar, que unia 'l barret á la canya, y 'l ba-
rret, ab l' esbranzida, se 'n vá á caure al mitj del
carrer.

Lo colomista s' apressura á engabiar los coloms
y 's precipita escalas avall.

No es que 'l tarot valgués gran cosa; pero li
feya servey y de moment no 'n tenia d' altre.

Arriba al carrer, mira, busca y res: lo barret
havia desaparecut.

Ocupava la botiga de la casa un fuster, qu' en
aquell moment treya encenalls ab la garlopa.

—Escolteu, Joseph, li diu lo colomista ¿no heu
vist caure un barret?

—Sí, no fá pas gayre estona.

—¿Y ahont es?

—Oh, ha passat un senyor y se 'l ha emportat.

—¡Un senyor!... Sí qu' es estrany. ¿Y no l' heu
conegut?

—M' ha semblat qu' era en Girona.

Ja fa molt temps que van explicar-me aquest quèntet, y no puch recordarlo sense riure.

Ignoro quí vá inventarlo; pero siga qui siga, confesso que tenia xispa.

Imagíninse al millonari D. Manuel Girona, passant pèl carer mitj embossat, tropessant ab un barret vell, ajupintse, cullintlo y emportantse'n tot tranquil dessota de la capa. Figúrinse després á casa seva, fentlo netejar y pulir, fentlo respatllar y planxar...

—¡Alto! dirán vostés ¿encare voldrá fernos creure que fora capás de posarse'l?...

—No, res d' aixó: de lo qu' es capás D. Manuel es d' enviarlo á vendre als Encants y embuxantse un parell de pessetonas, exclamar satisfet: —Ja hi fet negoci.

Aquesta es la seva deria. Vá neixer per fer negocis, viu fent negocis y morirá negociant.

Aixís com lo rey Midas de la fábula no podia tocar res que no se li tornés or, D. Manuel Girona no pot tocar res que no se li torni un negoci.

¡Y quins negocis!

Casi sempre 'l negoci del barret: treure partit de cosas mínimas, insignificants, despreciables; recullirho, aprofitarho tot, adoptar per lema aquell conegut adagi: «moltas gotas fan un ciri» y traduhirlo al art de la construcció de la següent manera: «moltas mahons fan una casa, moltas casas fan una renda, moltas rendas fan un millonari.»

D' aquest home se 'n contan moltas. Las taca-nyerías que se li atribuixen son verdaderament homéricas, y si fos lícit introduhirse en lo santuari de la vida privada per repetir sols una part de lo qu' he sentit contar, tindria tela tallada per omplir lo present número, ab tot y constar de 16 planas.

Pero respectém l' interior de las casas. Tractantse d' aquest milionari, donemnos lo gustasso de ser *inglesos*, no perque li siguém acreeadors de un céntim, sinó per invocar aquell aforisme británich que imposa la inviolabilitat moral y material del domicili ab las següents paraulas:

«Ma casa es mon castell.»

Renuncio, donchs, á averiguar la quantía de la seva inmensa fortuna, aixís com l' origen y la creixensa de la mateixa.

Parlin per mí las curvas inverossímils de la línea de Barcelona á Zaragoza, que no sembla sinó que la locomotora en lloch de alimentarse d' aygua, s' alimenti de ví, per las esses que fá mentres camina. Aquest trassat es avuy día una font perpétua de ingressos per la empresa, que ab lo major trajecte percibeix major passatge; pero avants vá ser font de fortuna per l' hábil constructor, que desarrollant kilómetros y més kilómetros, suprimia obstacles naturals y cobrava moltas més vegadas lo convingut tipo kilométrich de la contracta de construcció.

Los passatjers pagan avuy la patent, com avants van pagarla 'ls pobres accionistas... pero ¿qué importa? Aixís es lo mon. ¡Qué 'l mon! Aixís es la naturalesa.

Si aneu al camp veuréu arbres generosos que quan vè la tardor se despullan. La fullaraca que fá caure 'l vent se converteix en abono de las humils herbetas que creixen al seu alrededor, las quals goson además de las regaladas caricias del sol d' hivern. Aquí teniu una imatge dels capitalistas benéfichs que dedican una part de lo que 'ls sobra al bè del pròxim.

Hi ha en cambi arbres d' arrels fondas, que 's

xuclan la vida de tota vegetació que tè la desgracia de posarse al seu alcans. Aquests arbres son de fullatge perenne: avaros de las fullas no n' amollan una...

A aquest ordre vegetal pertany lo nostre retratat. ¡Entregar ell una fulla!... ¡No faltaria més!

Per aixó quan se diu que D. Manuel Girona, ab lo major desinterés, tracta de construhir un Ateneo; quan s' assegura que 'l mateix personatge ha assegurat de la manera més seria que costejaria *desinteressadament* la fatxada de la Catedral, l' instint popular que sab de sobras lo que pot esperarse dels arbres xucladors, desconfia de tant inesperada metamórfosis, y 'ls barcelonins, mirantse ab cert assombro, no poden menos de preguntarse:

—Y bè, vamos ¿qu' estém de broma?

—No, respon algun optimista, creguin que don Manuel aquesta vegada realisarà lo que promet, ho sè de bona tinta. Y vostés mateixos ho comprendrán.

Y aquí 'ns explica una llarga historia que 's reduheix á lo següent:

D. Manuel Girona s' ha fet rich, inmensament rich; pero al mateix temps s' ha anat fent vell, y 'ls anys ja no 'ls hi tréu ningú; y com á tothom li arriba 'l seu día, fins als capitalistas, que ja ho diu lo ditxo: «Tant hi vá 'l rey com lo papa, com aquell que no tè capa»; y com per altra part los homes se 'n van y 'ls capitals se quedan, resulta que l' acaudalat constructor del ferro-carril de Zaragoza tè necessitat de realisar una construcció que li donga una fama y un renom que aquella no ha pogut valerli.

Tothom tè ansia de gloria y D. Manuel no es diferent dels demès. Y conciliant ab un cop de geni la gloria mundana y la gloria ultramundana, lo respecte del mon y l' eterna benaventuransa, s' ha fixat ab la fatxada de la Catedral qu' está per fer, y ha dit:—No 'us apureu: la fatxada de la Catedral corra pèl mèu compte. Jo serè l' enquadernador de aquest sublime poema de pedra.

Y com es natural, s' ha engiponat un plano á la seva manera, que li permeti dir qu' ell no era sols un capitalista vulgar, sinó un home de gust... y sobre tot d' ingeni.

Escoltin ¿no costeya ell la fatxada? ¿Qué menos pot concedirseli que la satisfacció de ferla á la mida del seu gust? Ell reclama la direcció económica de las obras—y no crech que ab aixó puga ferhi negoci, per quan si una gaveta de morter se gasta ell ha de pagarla, com ha de pagarho tot—reclama la direcció económica de las obras perque aquesta es la seva especialitat, y á horas d' ara ja sab ell quantas pedras entrarán en la construcció, quants quintars de cals serán necessaris y fins quants grans d' arena.

¡Y si vejessen de quína manera calcula!... Y en materia d' art ¡Oh, es assombrós! Ell considerant que 'ls escultors d' aquí son cars y dolents, sab perfectament que á Alemania ahont las industrias artísticas están més arrancadas, en rahò del major consum, hi ha una gran producció que surt fabulosament barata. Allá 's venen las motlluras de pedra á tant lo metro com aquí la bagueta de fer marchs de quadro; y allá finalment, se fabrican las imatjes y estátuas ab motllo, sigan del tamanyo que sigan, y 's venen á tant la grossa com los botons.

D. Manuel en tot aixó no tè altre propósit que demostrar una vegada més la seva competencia constructora. Per ell aquests càlculs son una es-

pecie d' entreteniment. May disfruta tant com quan, al acabar un' obra, pot exclamar:—Sobre 'l càlcul que havia fet avants de comensarla, hi estolviat tres duros, duas pessetas y catorze quartos.

Deixéuli fer, donchs, la fatxada de la Catedral; deixéuli fer *una cosa de gust y poch gasto*, ja que 'l gasto siga poch, siga molt, corre sempre pèl seu compte.

¿Ahont es aquí 'l negoci?

Aixís exclaman los escassos defensors del acaudalat capitalista: aixó mateix haurá pensat sens dubte l' Ilustríssim don Jaume, que ha tingut á bè acompanyarlo á Madrid, á fi d' interessar la immediata aprobació del plano.

Realment, tractantse de una fatxada, ó siga de una paret més ó menos groixuda, que no admet l' intercalació d' entressuelos y pisos, com la del gran teatro del Liceo; tractantse de una Catedral quals terrenos no poden convertirse en cómodos extenedors y en quals campanars no hi ha medi d' encabirhi dissimuladament ni una mala cria de coloms; tractantse de un edifici exclusivament religiós, realment sembla á primera vista que 'l negoci es impossible.

Y no obstant, tractantse de D. Manuel Girona, dich y sostinch de la manera més formal y categórica que ha de haverhi negoci.

Ja hi recordat avants que al rey Midas tot se li tornava or: lo menjar que duya á la boca, las robas que 's posava, los llensols del llit en que dormia... Y que á D. Manuel Girona, també tot se li torna negoci. Concebirá un projecte noble y desinteressat, anirá decidit á realisar-lo y fins sense voler, sense donarsen compte, per un decret de la fatalitat, tropessarà ab un negoci.

¿Hi ha res més senzill que donar dos quartos á un pobre? Donchs ell ho farà, s' entretindrà á butxaquejar, veurá brillar á terra alguna cosa, s' ajupirá y cullirá una pesseta. Si no s' hagués entretingut no l' hauria vista.

Y aixís en tot lo demès.

Respecte á la Catedral, tothom se fixa en la fatxada, tothom mira y compara 'ls projectas que s' han fet fins ara. Y vingan discussions y vinga bulla.

¡Babaus!

D. Manuel ha promogut aquesta qüestió per entretenirvos, y ell mentres tant... res, que fora inútil ja buscarlo per la plassa de la Catedral, ahont la multitut formigueja y disputa sobre la fatxada. D. Manuel ha deixat allí 'l seu plano y s' ha fet fonedís.

¿Ahont es?

Ahont volen que siga. Tinguin la amabilitat de acompanyarme, no es gayre lluny... Girarém pèl carrer del Bisbe, torsarém pèl carrer de la Pietat y allá trobarém al nostre home atrafegat y prenent midas. Hi ha en aquells sitis set ó vuit casas antigas y grandiosas, que per pertanye als Canonges van ser exceptuadas de la desamortisació: aquellas casas son altres tants anacronismes que no responen poch ni molt á las necessitats modernas. Encare tenen habitacions espayosas y altas de sostre... ¿Hi ha res més fácil que tirarlas á terra y sustituhirlas per nius á la moderna?

—Pero ¿y 'l govern? ¿Qué dirá 'l govern?

—Oh, 'l govern ray: no hi ha res més fácil que vendreli garsas per perdius. Ab l' excusa de que la sagristia de la Catedral es insuficient, y de que ademès es necessari construhir alguna altra de-

pendencia, las casas anirán á terra... Y á propòsit, com que la sagristia ha d' estar adherida al temple, de passada 'ns menjarém lo carrer de la Pietat com qui s' empassa un melindro... ¡No ho dich jo! ¡Si no puch dar un pas sense que se 'm alsi un nou negoci!...

Y aixís mentres los babaus s' entretenen ab la fatxada y disputan acaloradament, lo nostre personatge se las arregla per darrera del edifici, esperant que vinga l' hora de que, en just tribut de admiració, l' enterrin en los Claustros, al costat de Mossen Borra, com ha dit en Lluís Carreras, qu' es per cert, una de las pocas cosas graciosas de las moltíssimas qu' escriu en lo *Diluvi*.

Y llavors serà arribada la gran ocasió de que 'ls hereus dè D. Manuel Girona, que ho serán á la vegada que del seu caudal del seu ingeni, treballin perque se 'ls adjudiqui la facultat de vendre sepulturas en las capellas del Claustro, á tants cents duros lo pam quadrat, trayent als sants per colocarhi als richs.

Y l' ànima de D. Manuel, desde l' altra vida, tindrà desvaneixements d' entusiasme.

Per cert, que donaria dos quartos, per trobar-me allá dalt lo dia que D. Manuel hi arribi.

Ja me 'l figuro trucant á la porta guardada per Sant Pere.

—¿Qui há? dirá 'l vell apóstol, mirant per la reixeta... ¿Qui es vosté?

—L' autor de la fatxada de la Catedral de Barcelona.

—¡Ah! ¿Es vosté qui vá comprar la mèva imatge á un protestant alemany que las feya ab motllo? ¿Y qué se li ofería?

—Desitjaria entrar... Voldria parlar ab l' amo de la casa.

—Me sembla que ho tè bastant brut.

—Fassi 'l favor de passarli recado... Diguili que li duch pensat y calculat un gran negoci.. una cosa portetnosa...

Sempre 'l negoci: l' afany de negociar es qualitat del esperit, que no pot deixarse ab la carnadura.

Colocat en presencia del Pare Etern, D. Manuel, proposa seriament omplir cuixins, y matallassos ab lo plomisol de las alas dels àngels y serafins, enviarlos á la terra y vendrels á las devotas á un préu fabulosament car.

La Cort celestial enjega la gran rialla de l' eternitat, y no dich del sigle perque allá dalt tot es etern.

—¡Jo 'm creya que 'ls àngels mudavan! diu don Manuel mitj escorregut.

—Aquí dalt, li observan, tot es inmaterial: aquí no hi ha negoci possible... Aquí 'ls negociants hi son de massa.

Don Manuel se torna de mil colors. Lo Pare Etern se 'n compadeix y li diu:

—Deixaria de ser misericordiós si no 't perdona. Te perdono; pero ab una condició, y es que has de trobar un negoci, aquí ahont tots los negocis son impossibles. Barrina... A veure fins ahont arriba 'l teu ingeni.

—¡Ja 'l tinch! exclama don Manuel.

—Dígal. ¿Qué podriam fer per guanyarnos la vida, si no la tinguessim ja guanyada?

—Senyor, á la terra de ahont acabo de arribar en aquest moment, de tot ne fan sucre, de las remolatxas, del blat de moro.. fins dels drapots vells... Proposo que inventém un aparato per destilar sucre candi de las oracions y pregarias que 'ls fiels devots vos envian...

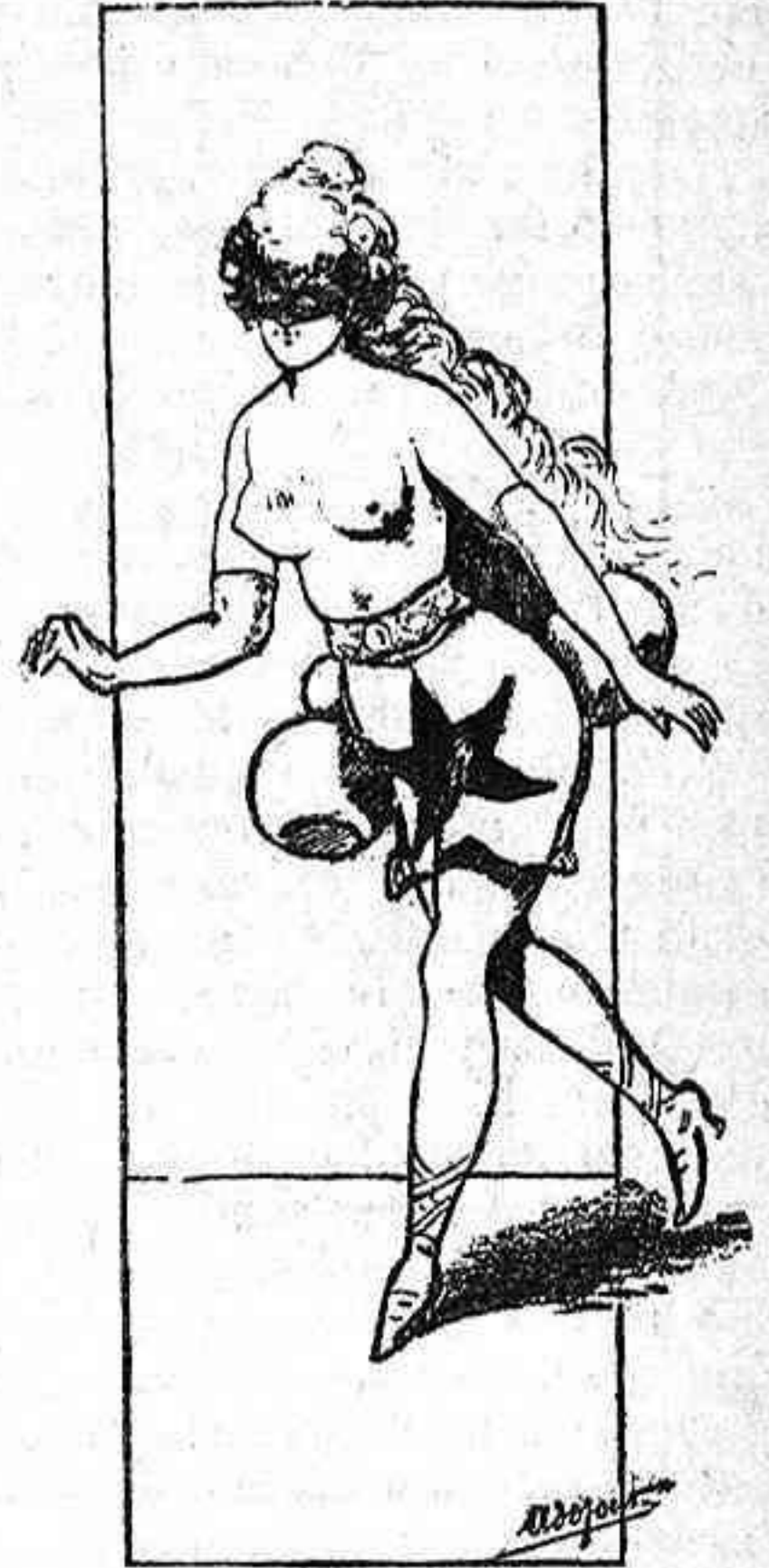
RECORTS DEL ULTIM CARNAVAL.

Gracia, esbeltas, elegancia y realisme... hasta allá: si aquest traje no 'ls agrada, no se qué se 'ls ha de dá.

Un disfrás fácil y cómodo y sobre tot molt garbós, apropósit pels fulanos que 's dedican á fer l' os.

Traje de bany: per portarlo se necessita molt art; pero las que hi tenen trassa; ja ho poden ben dir... ¡la mar!

—¿Y rés més?

—Ah, sí, y xacolate de las xaculatorias.

—Perc, exclamá 'l Pare Etern, acompanya á la cuyna á aquest negociant, y que no 's mogui dels fogons. Me sembla que farà un bon cuyner. ¿Te 'n aconsolas?

—Oh, sí... Pero...

—¿Algun altre negoci?

—No, Senyor; pero com tinch algo d' artista, desitjaria saber si á horas perdudas podré entretenirme una mica ab lo violí.

—Conformes; pero prop de la cuyna hi ha 'l galliner; cuydado á fer mal de cap á las gallinas, que 'l caldo sortiria marejat.

P. DEL O.

MURMURACIONES.

Mal de pedra: es la dolencia que sofreix lo nostre ajuntament.

Fa algún temps que no remena altra cosa que pedras.

Desde que en Rius y Taulet va treure la moda de colocar *primeras*, los concejals no pensan en res més que manejar pedras... ab *segonas*.

En tot passa 'l mateix: en lo camí del vici, la primera empenta es la que costa.

Un cop s' ha dat la primera, las demès venen per ellas solas.

Lo mateix passa ab las pedras.

Coloquéu la primera y desseguida veuréu la segona.

Menos quan se tracta de las pedras dels monuments.

Que llavors, es sapigut, tan poqueta ansia s' hi dona, pues al 'ná á posar la segona, de la primera... ¡cucut!...

¡Ja no se 'n canta gall ni gallina!...

Lo que ara succeheix es curiós. Hi ha necessitat, segons sembla, d' empedrar una pi'a de carrers.

Y 's presentan varias clases de pedras.

L' una es *molt* bona, l' altra es bona, á secas, y l' altra... ¡psè! tot just pot anar.

¿Quina escullirian vostés? ¿la més bona eh?

Pues los nostres *escullidors* de pedras s' inclinan á la que tot just pot anar.

—¿Per qué?—preguntará 'l lector

Aquí está la qüestió: lo mateix, lo mateix pregunto jo.

Diulen que no hi ha home sense home en lo món.

Aixó es cert; pero també ho es que no hi ha pedra sense home... en certas capitals d' Espanya.

Y qui diu home diu concejal.

Cada classe de pedra de las que 's presentan, t' 'l seu padrí dintre 'l municipi.

Aquest patrocina la pedra A perque es més forta.

Aquell apoya la pedra B perque es menos relliscosa.

Aquell altre defensa la pedra C perque es del país.

Lo de més enllá apadrina la pedra D perque...

TRAJES DE CAPRITXO. (Per Adofont.)

Aquest l' han dut las pollitas que forman part de la goma y que han volgut, per un dia, semblar beatas... de broma.

Un traje originalíssim, pero molt dificultós: pot sè un gos que 's vesteix d' home y un home vestit de gos.

Las senyoretas monárquicas, per disfressarse com cal, varen adoptá aquest tipo qu' es copia del pavo-real.

perque... en fi, porque li dona la gana d' apadrinarla.

En mitj d' aquest torneig *pedregós*, los vehins de la ciutat condal se miran sonrihent y fent muecas, y en veu baixa murmuran:

Barcelona está desempedrada:
¿quin empedrador la empedrará?
L' empedrador que la empedri...
á bon sant se deurá encomaná.

De lo sólit á lo líquit.

De la pedra al aygua.

Un altra galimatias com una casa... consistorial.

Los carros que regan los carrers, plassas y passeigs de Barcelona ocasionan un gasto del botavant.

Per aquest sol concepte, la ciutat desembutxaca cada senmana una pila de mils pessetas.

Y no 's pensin, no sería gens difícil fè 'l mateix servey per una cantitat molt més reduhida

—¿Cóm ho sab que podría ferse?—

¿Cóm ho sè? Perque hi ha qui 's compromet á ferho molt més barato y hasta tal vegada més bè.

—¿Y donchs, per qué l' ajuntament no 's val d' aquest home?

—¡Oh!—

(Aquest ¡oh! ha de dirse arronsant las espatllas y mirant al sol...)

Ab tot, hi ha un concejal que tè un projecte perque la cosa surti gratis.

Lo bó—segons ell— sería di á Dèu, ab humilitat, si vol tenir la bondat de fer ploure cada día.

A. MARCH.

LA PITJOR POBRESA.

Era un vespre d' octubre. Sols una vintena d' homens, escampats en petites collas, passejavan pe 'ls porxos de la plassa, trepitjant l' ombra obliqua de llurs cossos que s' extenia estrafeta pe 'l desigual empedrat hont grunyian ab tristesa las botinas.

Los fanals del mitj llensavan esmortuhida claror damunt d' un desert de sorra, lo gas de las botigas cremava pe 'ls aprenents que cabussavan darrera 'ls taulells. De sobte, un home atrafegat, atravessant lo desert, aturá á un dels grupos, y trayentse la gorra de visera ab la mateixa mà ab qu' aguantava una mangala, digué:

—Senyor jutje: un ferit al hospital; lo criminal á la presó.

Lo jutje 's despedí de sos companys ab rialleta forsada, 's arribá ab l' agutzil al hospital hont l' esperava ja l' actuari, y presa declaració al ferit, s' encaminá ab sos auxiliars á la presó. Pe 'l camí explicá l' agutzil lo fet. Era en una taverna de prop de la plassa; la víctima un voluntari, l' altre un pobre diable, que vivía de tirar l' art y feynas més grosseras; abdos, amichs y sense resentiments. Tot just havían begut un gotet de ví, quan han comensat á disputar qui pagaría 'ls dos quartos del gasto, «que si jo no ho he promés, que ho has promés tú, que si no tens paraula, que si tú ets un murri,» han anat escalfantse, y zas, ja 'l tens. Y aixó que, senyor jutje, era un bon home.

La presó dormía á la claror de la lluna que llepava de biaix las groixudas reixas y á las dels

malcarats fanals que hi havia clavats a las parets dels corredors. Lo tribunal se constituí en la Sala de visitas, dalt l' entarimat, darrera una taula hont cremavan duas aspermas quina llum no arribava a més enllà de quatre passas. Tot lo restant de la sala 's perdía en nebulosa vaguetat. L' escarceller no trigá en portar lo pres, un home menut, de cabell de estopa, cap moix y sonso, y pobrement vestit de pana color d' oli, esquitxada de fanch sech. A un ordre del jutje, li acostaren un escambell devant la taula y allí 'l feren seure.

—¿Cóm vos diheu?—preguntá 'l president.

—Ramon..... respongué 'l pres ab veu fosca, sens aixecar lo cap, y gratantse las costellas per dintre l' espitragada camisa, balansejantse com si estés begut.

—¿Cóm més?

—Ramon.....

—De nom de casa?

Lo prés seguí gratantse, coto 'l cap, la mirada a terra, balansejantse estúpidament

—De nom de pare, cóm vos diheu?

—Ramon.

—Ramon Ramon? .

—Ramon.

—Com vos diheu de nom de mare?

—Ramon.

L' agutzil que tenia al darrera, li clavá un pes-sich, lo jutje comensá a mossegarse 'l mostatxo com qui rumia, l' escarceller a tombar la cara per las fosquedats.

—Hont erau aquest vespre a las vuyt?—intentá encara preguntar lo jutje.

UN HOME PREOCUPAT.

Si la llei diu que a la festa
está privat treballar,
y 'n los cafés no 's treballa,
y 'ls teatros están tancats,
y a las iglesias hi ha huelga
y tothom plega las mans,
veyám, durant los diumenjes
la gent, ¿qué diable farà?

—Ramon...—torná a fer lo pres, tan garneu com abans.

—¡Prou!—cridá 'l jutje, y encarantse ab l' escarceller, esclamá tot anardit—Aquest home no ha estat incomunicat; al seu calabós hi ha algu altri.

—Es que...

—Es que si aixó torna a succehir, jo encausaré a vosté. Tánquim aquest home sol, tot sol.

Lo prés eixí arrossegant los peus fins a la porta; mes, al esser a la escala, los cops del agutzil y escarceller lo feren pujar botant de dos en dos tots los grahons.

L' endemá, a las onze, un doll de sol amarava l' entarimat de la Sala de visitas. Lo prés hi entrá també ab lo cap coto, pero d' humilitat, y ab senyals evidents a la cara de no haver dormit. L' indagatoria fou senzillísima. A la primera pregunta, l' home respongué, recitá de cap a cap lo fet, seguit y llisquent com qui descapdella un rodet. La conciencia, a solas, havia fet lo miracle.

Firmi, aquí—li digué l' escribá...

Y 'l prés firmá «Ramon Xaloch» ab unas lletras d' un través de dit.

Se l' endugueren. Al cap d' un quart, dos camillers entraren ab un bayart y una caixa que contenia 'l cadavre del voluntari. Lo prés fou altre cop conduit a la sala, entrant per una porteta que dava a la tarima y en direcció que no li permetia veure la caixa. Llavors lo jutje s' aixecá, baixá del estrado ab lo prés, y fent descloure la caixa, preguntá a 'n aquell si coneixia al difunt.

—Si, senyor, era ell—respongué ab humilitat y esgroguehit,

—¿Aquell a qui vos matareu?

—Aquell a qui vaig ferir...

L' actuari extengué la diligencia de reconeixement y allargant altre cop la ploma al prés, torná:

—Firmeu aquí.

Y aquest firmá «Ramon Xaloch» ab unas lletras de dos dits, cayentli sobre 'l paper una llágrima que refregá tota la X.

—Ab quinas ganas li clavaría una clatellada y 'l plantaría al carrer!—exclamá entre sí 'l jutje tot commós, mentres s' enduyan al prés—¡Per dos quartos, infelis! ¡Per dos quartos! ¡Oh, ignorancia!

Crits y plors lo distraueren de sa abstracció. Era qu' al atravessar lo prés pe 'l peu de l' escala gran, s' havia promogut una escena que partía 'l cor. A la part de fora del gran reixat, esperavan al prés la muller ab sos dos fillets, un a bras, l' altre arrapat a las faldillas, tots ls cara encastada en los barrots de ferro

—¿Ramon, qu' has fet?—cridá la dona, plorant.

—¡Mira 'ls teus fills; miram a mí!.. Deixeulo anar!.. ¡Com ho farem sens ell! ¿Per qué l' has mort?.... ¿per qué t' has perdut?... ¡Per una pessa de dos, senyor, perdre 'ns aixis!

L' interelat tremolava, los nens ploravan espahordits... l' escarceller va empenyer al Ramon fins a la reixa... sonaren tres petons abrusadors... y 'l prés groch com la cera, plorant llágrima viva y tambalejantse, 's perdé escala amunt, mentres aquella mare, estrenyent a sos fillets, queya a terra defallida y exclamava singlotejant:

—¡Per una pessa de dos, fills meus! ¡per una pessa de dos! ¡Y jo 'm creya pobla!.. Are ho som, fills meus, are ho som!

NARCÍS OLLER.

AL MÈU PAISÀ MARCH ZAPATA,

autor del drama

LA PIEDAD DE UNA REINA.

SONET.

Una vegada més, amich Zapata,
la copa has apurat de l' amargura,
puig ahont contavas tú gloria segura
has trobat sols, inconvenient que mata.

Sabém qu' en lo tèu drama se retrata
à una reina regenta digna y pura,
y en lloch de dá' al país la fiel pintura,
qui ho te de fer, l' esborra y desbarata.

Y fent, sense rahò, marcada guerra,
que no l' estima molt se véu palpable.
Tú 'l greu que t' han causat del cor desterra,
que ja sabém de temps inmemorable
que cantar la pietat en esta terra,
es cometre un pecat imperdonable.

PERICO MATALASSÉ.

MONEDA DE L' HISTORIA.

Un eco de la invasió árabe á Espanya.

Lo famós Almanzor, sent encare noy, va sentir un día al seu pare, queixantse de que una espasa que li havían dut, era molt curta.

Almanzor, sense titubejar, va ferli la següent observació:

—Pare, si al mitj de la batalla, trobéu que l' espasa curteja, donguéu un pas endavant y será llarga.

Un eco de la Grecia clàssica.

Lo filosof Palemon, patía molt de poagre.

Y quan algú li preguntava pèl seu estat de salut solia respòndreli:

—Mira aquí, per menjar no tinch mans, per caminar no tinch peus, en cambi per patir tinch peus y mans.

Un eco de l' edat moderna.

En lo més fort de la guerra dels set anys (no la d' Espanya, la de Alemanya), un soldat que militava á las ordres de Frederich II de Prusia, va desertar, ab tan mala fortuna, que 'ls seus camaradas van ferlo presoner, la vigilia de una gran batalla.

Conduhit á la presencia del rey, aquest va preguntarli:

—Escolta ¿perqué 'ms abandonas?

—Senyor, respongué 'l desertor, francament, veig lo vostre plet tan perdut, que hi cregut prudent abandonar las filas.

—Está bè, respongué 'l monarca; pero 't demano una cosa, y es que continuhis formant fins á demá, y si la mèva causa no millora, desertarém plegats.

DUO D' ACTUALITAT.

Ella representa 'ls días en que pot menjarse carn; ell es una viva imatge dels días de bacallá.

PRINCIPAL.

LA DOCTORA.—Comedia escrita en francés per M. M. Ferrier y Bocage, arreglada al castellá per D. Joaquím Cabot.

A París s' han cansat de representarla; aquí tot just va passar. Durant los actes primer y segon temlam un naufragi: en l' acte tercer va referse l' éxit y al final de l' obra van ressonar aplausos de benevolencia.

Lo que passa ab aquesta producció s' ho explicarà qualsevol, per mica que conegui las singularitats del teatro.

En primer lloch, no todas las obras son traduhibles, y algunas ni traduhibles, ni adaptables. Cada poble tè las sèvas costums, los sèus gustos, y fins los sèus capritxos y fantasias, y las fantasias y 'ls capritxos no poden traduhirse.

En lo teatro, encare que sembli estrany, no sols forma part del espectacle l' autor y 'ls actors, sinó 'l públich. Lo públich ó bè s' identifica ab una producció y s' entusiasma, ó bè se li fá difícil d' empassársela y la retxassa.

Perque una obra de gran éxit á Fransa, y especialment tractantse de una producció en que més que l' art hi predomina 'l capritxo, tinga aquí á Espanya un éxit equivalent, no basta traduhir l' obra; fora necessari traduhir al públich.

Per aixó lo que allá promou riallas, aquí pot molt bè produhir escarafalls. Condiment francés es la mostassa, y aquí no tots los paladars la poden rebre.

Va observarse en lo Teatro Principal lo día del estreno de *La Doctora*, un efecte molt semblant al que s' observaria á París, lo día que 's traduhís al francés, algun dels nostres dramas més castissos y populars, per exemple 'l *D. Juan Tenorio*.

Aquí dihém:—No sè que ho fa; pero no m'entra.

Los francesos, dirían:—*Mon Dieu* ¡quina cosa més bestia!

Y no obstant *La Doctora* en sí, mitj comedia, mitj *vaudeville* es una producció graciosa.

Se tracta de una senyora que 's dedica seriament al exercici de la medicina. En cambi 'l seu marit ha de cuidar-se de las feynas de la casa. Ja qu' ella fa d' home, just es qu' ell fassa de dona.

Varios malalts acuden á la consulta de la doctora; y com es de teme, no tots hi van per enfermetats corporals, un n' hi ha, 'l primer client que va tenir, que busca remey á la malaltia de amor que sent per ella.

La doctora li recomana moltras dutxas, y com

que 'l marit s' empenya en que 's quedi á dinar, la doctora li prescriu la dieta mès rigorosa.

¡Quin marit mès bestia! Expulsat del quarto de la seva dona, busca las expansions que li nega 'l matrimoni, fent l' amor á una hermosa domadora de fieras, á la qual dona paraula de casament.

Allá 'l tenim durant l' acte segon. La familia de la domadora, 's compon del pare, qu' es clown, de una germana qu' es acróbata y de una altra germana endossada en matrimoni á un vis-conde, que no va tenir mès remey que casarshi, per no morir á mans de aquelles fieras. Ells son aixís: al que dona paraula de casament y no la compleix, l' esclafan.

Aquesta es la sort reservada al marit de la doctora, que 's fingeix solter. Al parlarli de matrimoni, 's tira endarrera, y pare, germana y tots li cauhen al damunt, deixantlo espeternegant sobre de un sofá.

—Anéu á buscé un metje.

Ja es aquí: 'l metje que 's presenta es la doctora, l' esposa del pacient.

Imaginínse l' escena. Estalla un altercat entre 'ls dos, ell tracta de fer l' home, y ella 's retira per reapareix acompanyada de un comissari de policia, sorprendentlo en flagrant delict de infidelitat.

En l' acte tercer, la doctora, deixa de serho per tornarse dona: adorna la casa, gasta un dineral en vestits y sombreros, y quan lo marit, acceptant las conseqüencias del s'u extravío tractava de anarse'n del domicili conjugal, queda prés en las salamerías de la seva esposa.

Després de alguns incidents, marit y muller quedan mès amichs que may y 'l criat retira un cert biombo instalat en lo dormitori de la doctora.

Moral de la comedia: la dona no serveix per desempenyar carreras exclusivament reservadas als homes.

L' acció que, com se vèu, no es ben bè de comedia, ni ben bè de sainete, está matisada de xistes groixuts que sonan com escopetadas. Alguns fan riure; pero altres... altres, res, jo vaig veure senyors que 's ruborisavan. No sè si pertanyen á la Junta del Hospital, en qual cas se ruborisarian oficialment.

L' execució regular. Bè, la senyora Tubau, qu' expressa com sols ella sab ferho 'l sentiment dels zelos y l' enfado. 'L. Sr. Guerra, en guerra continua ab l' aspresa de sa garganta y esforsantse en fer un tipo renyit ab las sevas facultats. Molt bè la Sra. Alverá. Los demés actors: psé... Alguns van presentarse, mès que com caricaturas, com verdaders mascarons. Exemple 'l pare de la farmaceutica que no sè com se diu.

A París, de segur que 'ls xiularian.

LICEO.

L' Almoneda del diablo.—Van anar passant de un dia á l' altre, pero al fi va possarse, ab tot l' aparato y requincalla qu' exigeix lo seu argument.

De totas maneres es un espectacle distret.

Diumenje á la tarde hi portaré als nens.

ROMEA.

En la funció á benefici del Sr. Isern, van estrenarse dos petites produccions: *La Guerra*, episodi històrich original de D. Simon Alsina y Clos, lo qual va ser ab molta justicia aplaudit y cridat á las taulas, y *¿Qui será l' avi?* arreglo del mateix beneficiat, rebut també ab aplausos y ab riallas.

Dimars benefici de 'n Soler. (Pitarra.) Lo teatro no estava plé, sinó embussat, tant que aquí ahont

me veuhen no vaig poder entrar á la platea. Vaig entretenirme un rato pèl saló de descans, examinant la ostentosa parada de regalos, qu' eran molts en número y ríchs y de mérit casi tots, y escoltant l' eco dels aplausos que 'l públich tributava al autor de *Batalla de reynas*.

CIRCO.

Entrada: 2 ralets. Entrada y butaca 2 pessetas.

S' ha acabat alló de la *desaparició de una senyoreta*; en cambi ha reaparecut la Ferni, que tants bons recorts havia deixat á Barcelona y á mès de la Ferni, la Cescati, y á mès de la Cescati la Bardelli, y en Carbonell y altres artistas que Déu ni hi dó per la Quaresma.

Un ballo in maschera, ha sortit mol ajustat, baix la direcció del mestre Mengiagalli.

¡Mengiagalli! Bonich nom tractantse de música. Los galls, val mès menjarse 'ls, que ferlos.

En los demés teatros, res de nou, fora del de *Catalunya*, ahont estava anunciat per ahir l' estreno del melodrama *El maldito ó un rio de oro*, original del conegut escriptor Eloy P. Buxó.

La senmana entrant ne parlarém.

N. N. N.

LLIBRES.

Consagrarem desde avuy un petit espay á las produccions tipogríficas que 's deixin veure per la nostra redacció. Seriam injustos si neguessem á la literatura l' honor que concedím á las bellas arts y al teatro.

Prenent la imparcialitat per criteri y la benevolencia per guía, cumplirém nostre objecte, de la manera que sapiguém, prestant un servey als autors y principalment al públich que adquireix las obras y las paga.

Una de recomenable.

EL AÑO PASADO.—*Letras y artes de Barcelona en 1886*, por D. J. IXART

Fá ja algunas senmanas que la tenia sobre de la taula, després de haverla llegida á la carrera.

Aquest es lo millor eloji que pot ferse de un llibre de crítica: pendre'l, tallarlo y empassarse'l com qui diu á crema-dent.

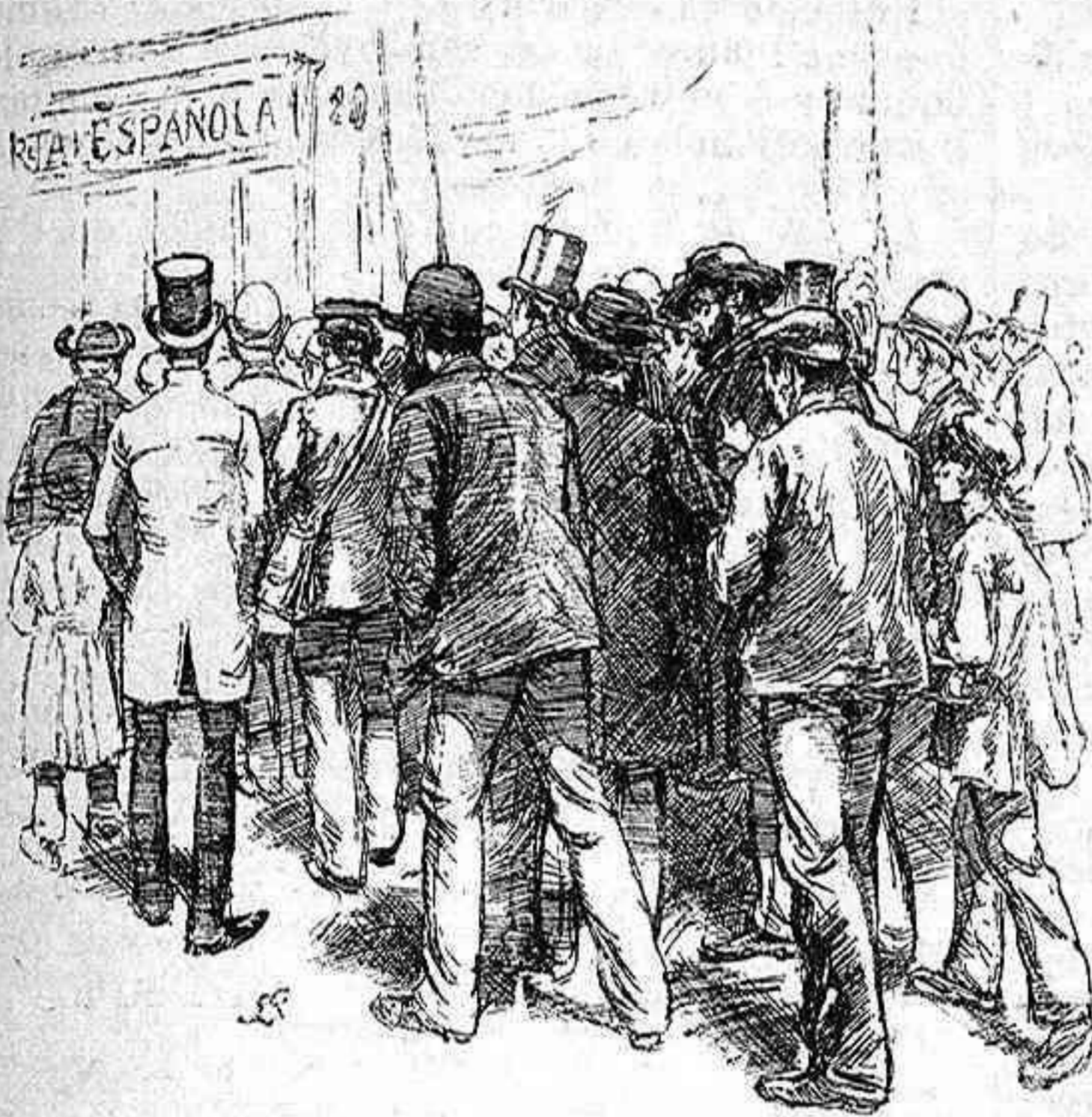
Lo Sr. Ixart cultiva la crítica á la moderna, es á dir, fugint de dogmatismes empalagosos y de pedanterías ridículs. Domina la materia que tracta y ho amaga tot lo que pot, acudint á un istil lleuger, facil y sempre agradable. D' aquesta manera logra duas cosas: ensenya y recrea á la vegada; pero sobre tot recrea.

Ab lo seu llibre á las mans descubrirán á cada punt nous punts de vista, y jo 'ls juro qu' en materias de gust y de bon sentit, s' instruirán mès ab la lectura de aquesta obra, que ab un any de concorre á una cátedra d' estética.

L' autor del *Año pasado* es una persona de conversa agradabilíssima y amena, de aquelles qual companyia 's busca, 's solicita y s' estima.

En 328 planas no mès, logra fer desfilas per davant del lector los aconteixements artístichs y literaris mès importants, ocoreguts en Barcelona, durant l' any 1886. Ja 'ns havia donat á coneixe 'ls de 1885, en un altre tomet, que varem tenir ocasió de recomenar com se mereixia. Avuy sols nos cal anyadir respecte del autor del un y del altre tomo, que sa inteligencia 's mantè clara, sa imaginació fresca y sa má llesta com sempre.

LA RAMBLA A TOTES HORAS, (per Pellicer.)

Ab aixó de las 16 planas de L' ESQUELLA, á ca'n Lopez no s' entenen de feyna.

Un guerrillero de reemplás.

Un amich de las llums.—¡Mistos! ¡La Campana de Gracia!

De dia.—Tornant de la Boqueria.

Cap al tart.—Una rata pinyada.
(Se continuará.)

Los dos volums se completan. Son dos miralls que retratan la vida intelectual de Barcelona, qu' es per cert més interessant de lo que molts se figuren.

S' ocupa 'l Sr. Ixart de llibres, produccions teatrals y obras plásticas

Los primores del Quijote de Pi y Molist; las Revistas *España regional*, de *Ciencias históricas* y de *Bellas Artes*; *Los estudiantes de Tolosa*, cansò ilustrada per A. Riquer; *Lo joch de naibs* de J. Brunet; *La criminalidad en Barcelona* de Gil Maestre; las tres notables produccions de Almirall, *España tal cual es*, *Lo Catalanisme y Contestación al discurso del Sr. Núñez de Arce*; y algunas otras produccions históricas y literarias, li inspiran notables articles, en que un no sab qué admirar més, si 'l primor de la frasse ó 'l recte sentit del judici.

Penetra en lo Teatro y parla successivament de *la Patti en lo Principal*; de las obras més notables estrenadas per l' *Associació de autors catalans*, com lo *Fill del rey* y *¡Mal pare!*; de las estrenadas en lo *Teatro Romea*, ocupantse principalment de *Lo Pubill*; de la companyia italiana de la Tesserò, de las diversas companyias madrilenyas que venen á visitarnos y de las malas traduccions que representan sempre, á falta d' obras bonas originals

Als *Certámens literaris* consagra un article notabilíssim, ridiculisant ab molta gracia la frequència ab que solen repetir-se: examina ab acert algunas coleccionetas de poesias liricas que durant l' any s' han deixat véure; dedica á las *Societats d' excursions científicas* un estudi interessantíssim; fa una ressenya, sino completa suficient, de las exposicions artísticas celebradas durant l' any; s' ocupa ab alguna extensió de la personalitat literaria dels tres prosistas catalans, Vilanova, C. Vidal Valenciano y Oller y remata 'l volum ab una serie de cartas coleccionadas baix lo títol *De octubre á diciembre* que no deixan de ser sumament atractivas, pèl gran número de materias de que s' ocupan ab pocas páginas.

Seguint la locució castellana *Entre col y col lechuga*, lo Sr. Ixart intercala entre las sèvas crítiques alguns articles de la sèva cullita, titulats *Un kiosco-literatura menuda*; *Entre muertos*; *Ruinan* y *La vida artística*. En ells, y sobre tot en lo primer hi brilla de una manera especial la finura de la percepció, la ironía del propòsit y la gracia del estil.

Res més vull dir de aquesta obra. Encare que no participi de totas las opinions del crítich, res fora tant tonto com fer la crítica de la crítica. A tothom li es lícit dir lo que sent, quan se diu ab la sinceritat y 'l bon gust que revela sempre l' autor de *El año pasado*.

Comprin aquest llibret y jo 'ls asseguro no sols que passarán un bon rato, sino que 'ls farà molt bon paper en un reonet de llibreria.

Ademès, en lo successiu y per temps que haja transcorregut, quan no tingan res més que fer, podrán repassar-lo, y al recordar un fet, un acon-teixement literari ó artístich, la representació de una obra, ó l' aparició de un llibre, 'ls semblará que viuhèn en 1886.

Gran remey per treures los anys de sobre. Escelent medicina per no envellir.

ECOS DE MI LIRA, per *Juan Mayné Ferré*.—Es una colecció de treballs literaris en vers y en prosa, en castellá tots ells, menos l' últim qu' está escrit en llengua catalana.

—¿Y bè? ¿Qué me 'n diu? ¿Qué li sembla?

Resposta categórica:

—Que l' autor ha de ser jove. Ho demostra la bondat y l' entussiasme dels seus sentiments, y l' inexperiencia en la manera d' expressarlos.

—
La filla de la cova, comedia bilingüe, en tres actes, original y en vers de *Agustí Vilaret*.

Es una obra inédita, escénicament parlant.

Es més: es lo fruyt de molts anys de treball y de preocupació per part de son autor, conegut á Madrid, per haver representat lo districte de Santa Coloma, en las primeras corts de la restauració y més conegut encare en lo mercat de vins, per la acreditada marca de son champany de Blanes.

La particularitat de aquesta producció es lo llenguatge. Está escrita en catalá de Blanes y en castellá de Puerto-Rico.

Pochs autors sabrian escriure aquests dos dialectes, ab lo desembrás ab que 'l Sr. Vilaret sab ferho.

Y prou per avuy.

RATA SABIA.

¡SALVÉU AL REY!

(ROMANS HISTÓRICH-CARNAVALESCH.)

La salut del Rey, no es bona,
y la Reyna, que ho sab bè
ha volgut ferlo distreure
en lo ball del casament
ab motiu d' enmaridarse
una dama del servey.

Al sarau ja hi ha disfressas
ab riquíssims vestiments,
y entre núvols d' or y plata,
de perfums, de flors é incéns
y al compás d' accents armónichs
la còrt real se diverteix.

En mitj de follia tanta,
al salò de prompte vè
un salvatje, que en cadenas
porta cinch salvatjes més;
las disfressas son bonicas
per lo extranyas, y la gent,
desitjosa de coneixer
als feréstechs caballers
que de bestia fan la cara
y d' estopa portan pell,
fa corriola, y al mitj tanca
al salvatje y als cinch més.

Lo duch d' Orleans, s' acosta
als enmascarats, perque,
si 'l pensament no l' enganya,
als salvatjes coneix ell.

—A veure, donéme un' atxa—
diu lo noble als patges seus,
—vinga prompte...—una guspira
á l' estopa prén, y al temps
d' adonársen la tertulia,
una flamarada ardent
converteix als sis salvatjes
en sis brasas... ¡Dèu de Déu!
La Reyna ho ha vist y llenca
un gran crit «¡Salvéu al Rey!»
cau á terra... y desmayada
al palau la portan prest.

Lo salvatje que menava
ab cadena als companys seus
es lo Rey. Sas cremaduras
tindrán prompte bon remey.
Los cinch altres, prou forcejan,
llensan crits y fan extrems...
feyna en va, tots los esforços
no son prou per rompre 'l cer,
y aquella férrea cadena,

subjectes al foch los tè
fins que rostits com pollastres
quedan tots allà mateix;
à l'endemà, ja 'ls enterran
per no pensarhi may més.

Aixó no fou pas obstacle
perque Carlos sisé, 'l Rey,
olvidantse de la *broma*,
ja curat del tot ben bè,
pensés sols en divertir-se
y á la senmana vinent
tornés al ball de disfressas
ab *cinch* altres caballers.

J. BAUCELLS PRAT.

Quan va sortir de Barcelona, ab tota la solemnitat corresponent á tant elevats personatjes, la comissió municipal, presidida per l'insigne don Francisco de Paula, crech que fins van repicar las campanas de las iglesias.

Al arribar la comissió á Madrid, instantáneament se 'ns va telegrafiar tan fausta noticia.

Y desde llavors, no dava un pas la famosa comissió, sense anar acompanyat del corresponent telégrama.

«La comissió ha vist á fulano.» «La comissió ha visitat á sutano.» «La comissió no descansa un sol moment.»

Y cada día se 'ns feya una nova promesa.

«Prompte será un fet la resolució del expedient de reforma interior de Barcelona.»

«Lo govern s' interessa vivament pèl bon éxit de l'Exposició universal de Barcelona.»

«Lo govern s' inclina á subvencionar la Exposició... Un milió de pessetas... Dos milions de pessetas... Tres milions de pessetas... La mar de milions...»

Barcelona, ab tot aixó s' estufava com un bolado, y es de creure que D. Francisco no cabia dintre de la pell.

—No faig viatjes en valde
ara veurán qui só:
que vinga un altre alcalde
á fer lo que faig jo.

Pero tot de un plegat las alegrías de Barcelona 's desfán com un bolado y 'l telégrafo calla.

Passan días, passan senmanas... y res, ni un malehit parte.

Per últim la comissió comensa á escorre's com una mitja.

Primer punt que s' escapa: 'l Sr. Pons. Arriba amohinat, malaltís, neguitós.

—Conseqüencias del arrós, diu en Fontrodona: no tothom tè 'l ventrell prou apte.

—¿Del arrós? exclama 'l Sr. Pons... De la tunyina. No n' hém menjada poca de tunyina en aquella malehida terra.

Segon punt que s' escorra: Lo Sr. Bonay.

Tambè está cansat de rebre desaires y d' esperar en va.

La comissió 's componia de quatre regidors, n' han desertat dos... ¡Quin desastre! Un exércit que pert la meytat del contingent!...

Ara 's compren, ara s' explica perque no arri-

ban partes; en lloch de telégramas arriban regidors.

¡Compassió pèl general en jefe!.. ¡Compassió per D. Francisco!.. Lo seu amich Sagasta se l' está rifant

He dit que se l' está rifant, y no me 'n desdich. Segons noticias autorisadas, ha passat lo següent:

Un día 's lleva D. Francisco y se 'n va á veure á D. Práxedes. Previas unas quantas horas d' antessala, per últim li franquejan la mampara del despaig.

—D. Práxedes...

—D. Francisco...

Reverencia del un: rialla mefistofélica del altre.

—Y donchs ¿qué tenim D. Práxedes?..

—Per ara res de nou. Lo ministeri está absorbit per un cúmulo de assumptos sumament graves, y no ha pogut ocupar-se encare de las sèvas pretensions.

—Y donchs jo mentrestant que tinch de fer?

—Home, busquis alguna distracció.... entretinguis...

—Y ab qué vol que m' entretinga.

—Molt senzill: conti 'l número de pèls que forman las sèvas patillas y vinguimho á dir. Jo procuraré que per cada pèl li donguin un duro destinat á l' Exposició universal. ¿Está content?

D. Francisco 's retira á la fonda.

Lo Sr. Soler y Catalá se li agafa á una patilla y 'l secretari del Ajuntament á l' altra y vinga contar.

Aixís passan un día, dos días, ab las sèvas nits corresponents.

Terminada la feyna, nova visita de D. Francisco á D. Práxedes.

—Ja estich llest, aquí tè la nota: patilla dreta 655,862 pèls; patilla esquerra 622,225.—Total 1.278,087... A pèl per duro ¿vritat Sr. Sagasta?

—Veurém... Lo ministeri...

—Sí ja ho suposo... estará molt ocupat; pero vosté va donarme paraula, y paraula de Sagasta...

—Ja veurá, jo no vaig dirli quan... Ara com ara no puch fer res.

—Y donchs jo?

—Fassi un' altra cosa: prenguis la mida de cada pèl y veji quants kilómetros suman tots plegats.

—Home, miri que tè pèls.

—Vaya si 'n tè.

—Pero y després de practicar aquesta operació tant difícil?..

—Jo li prometo que llavors pendré una resolució definitiva.

—¡Ay gracias á Dèu!

Y en efecte: quan al cap de deu días y deu nits mortals de medir pèls y treure sumas, D. Francisco va presentarse á D. Práxedes, comunicantli 'l resultat de l' operació, en Sagasta, exclamá:

—Paraula es paraula. ¿Vol saber ara la resolució definitiva?

—Digui D. Práxedes.

—Donchs ara, afaytis.

Hem vist un número de un periódich titulat *El Economista ibérico. Organó oficial de la resurrección...* (¿de la carn?) *económica de las Españas.*

¡QUEDA PROHIBIT TREBALLAR LOS DIAS DE FESTA!

—¡Ja ho veu, fins las Iglesias tancadas!
—¡Y tal! ¿Ahont anirém á dormir ara 'ls diumenjes?

—¡Sr. Doctor! Fassi 'l favor de venir, desseguida... 'l se-nyoret s' ha carregat de mala manera...
—Fill, avuy es festa; no puch fer res. Díguili qu' ell ma-teix se descarregui y que demá ja passaré.

Un párrafo de aquest periódich de la resurrecció:

«El Santo imperio romano renace en virtud de la misión Bismarck-León XIII, con el fin de llamar al sentido común á esas masas pervertidas por el sufragio universal en concubinato con la democracia proletarial dinamitera, conspiradora hasta debajo de las camas de los sargentos y cabos.»

¿Qué tal, que 'ls sembla aquesta mostra?

Amáгат la boyna, infelís, amáгат la boyna, que ab la boyna al cap, no trobarás un quarto en aquesta terra liberal.

La bolsa que tant avall va arribar, ara puja.

Y aixó que 'ls rumors de guerra no s' han apagat del tot.

Pero ja se sab: aquí no hi ha més guerra, que la guerra continua dels grans capitals contra las petitas economías.

La guerra del peix gros contra del xich.

Diu lo ditxo: «Quí no tè res més que fer, al gat pentina.»

Pero l' Ajuntament, compost de una colla de gats, poch amants de pentinars-se mútuament, quan no tè res més que fer, obra concursos.

Després del de la Plassa de Catalunya, 'l de la Rambla.

«Un premi de tant, al millor projecte de adorno de la Rambla.»

Y ara barrinin, y vegin quins adornos poden colocarse en la Rambla de Barcelona.

••

Fins fa poch tot se 'n anava ab primeras pedras.

Ara tot se 'n va en concursos.

Jo ja ho veig, tractantse de la Rambla, una primera pedra casi fora impossible.

Allá l' únich que 's pot admetre es un primer tarugo.

—

Ecos de la comedia la *Doctora*.

Una senyoreta aficionada á la música, á un compositor:

—Jo lo de vosté ho toco tot.

••

Una dona molt bèn provehida á un tipo bastant ratíquich:

—Vosté es molt ensorrat de pit...

—¿Jo ensorrat de pit?... Aixó segons com se mira: comparat ab vosté, no dich que nò.

••

Lo marit de la *Doctora*, al ser sorprés per aquesta en flagrant delict de infidelitat:

—Jo 'm creya haverme casat ab una dona y resulta que m' hi casat ab un doctor.

—¿Y qué?
—Tú no ets dona.
—¿Qué jo no soch dona? Passa á casa y ho veurém.

Torna á parlarse de reconciliació entre 'ls dos grupos, en qu' están dividits los fusionistas de Barcelona.

¿Reconciliació á la porta? Eleccions á la cantonada.

A Barcelona som aixís.
Per tocar las trampas se necessitan dos timbalas.

Alegremnos, entusiasmemos, divertimnos.
S' ha posat ja la primera pedra del convent de Caputxins que ha d' aixecarse en lo terme de Sarriá.

Ab la primera pedra va ser enterrat un exemplar de cada un dels periódichs carlins que 's publican á Barcelona.

Lo qual bèn mirat, no es més que una alegoria.
L' enterro dels citats periódichs, vol dir clá y net:

—Sobre las opinions carlistas descansa 'l convent de caputxins.

A un veterano del any 35, vaig preguntarli:
—Cada vegada que s' alsa un nou convent, vosté déu tenir una pena molt gran.
—Molt al contrari, va respondém. May está tant alegre un cassador, com quan la cassa abunda.

Respecte á la nova fatxada de la Catedral, res s' ha aprobat encare que jo sábiga.

Ara respecte á l' expropiació de unas casas immediatas á la citada basilica, ab l' excusa d' extendre las obras, lo govern se 'n ha ocupat, prenent una resolució favorable als propósitos del bisbe.

Y sobre tot .. als propósitos de D. Manuel Girona.

Lo negoci de Dèu, endarrerit perque tèn molts cayres

Lo negoci dels homes, rodó... rodó com una moneda.

La caritat bèn entesa comensa per un mateix.

Fa molt temps que permaneix tancat cert estanch de la Rambla del mitj, del qual era assiduo parroquiá D. Manuel Girona.

Es molt natural: l' acaudalat capitalista, ja no fuma d' estanch, fuma de bisbe.

—Fumém, fumém.

Quan vaig veure á D. Manuel tant atrafegat ab aquest negoci de la catedral, ja ho vaig dir desseguida: «Algú se 'n ressentirá.»

Y en efecte, l' estanch de la Rambla ha sucumbit á la Catedral.

Ja tèn rahò Víctor Hugo: «Esto matará á aquello.»

Una frase pintoresca.
D. Manuel Girona fa l' amor á la Catedral.
Y al ferli, porta 'ls seus fins més ó menos amagats.

Ell prou parla de la fatxada; pero la seva vista no se separa un punt de las casas dels canonjes situadas darrera del edifici.

No es la fatxada lo que l' engresca, sino l' ábside.

No vol á la senyora per la cara, sino pèl polisón.

Cullit al vol, y tant al vol que 'ls que ho deyan eran dos espurgadors dels arbres de la Rambla.

—Has vist Blay, com creixen aquests arbres.
—¿No han de creixe!... ¿Cóm que no tenen res més que fer!

EPÍGRAMAS.

Preguntá un senyor molt fi á un amich molt curt de vista:
—¿Per qué al saludarte ahí no 'm vas contestar, Batista?
Y ab tota la bona fé va dir l' altre:—Aquests fracassos me passen sovint perque no veig un burro á tres passos.

PAU TRUAN.

Per probar lo molt xerraire qu' es la filla de 'n Borrás, diguè en Nasi:—'Ls ulls li parlan, y ademès parla ab lo nas.

S. CONTE LACOSIE

—¿Qué fas ara Campillá?
—Ara tiro pèl comers.
—Donchs jo tiro pèls Boters, Plassa nova y á diná.

S. UST.

Deya un jove aficionat á representar mals dramas:
—Per pogué abressá á las damas de franch sempre he declamat.
Y un altre diguè:—Donchs jo mentres tú 'l seu cos apamas, no més per veure 'ls las camas de franch faig d' apuntadó.

F. CABRÉ.

—Escolti, si es servit, ¿en qué s' ocupa aquell jove que vá sempre ab vosté?

—¿Qué vol dir? ¿L' Enrich?

—Oh, ell ray: l' Enrich viu de las sevas rendas.

—¿Y vosté?

—Jo també.

—Jo m creya que no tenia bèn de fortuna.

—Per aixó mateix que no 'n tinch, visch de las rendas d' ell.

Donya Paula es una senyora que, com succeheix generalment, no tèn altra deria sinó que la prenguin per jova.

Un dia 's parlava de un' altra senyora tocada de igual mania.

Y diguè donya Paula:

—Jo puch assegurarlos que tèn deu anys més que jo.

—Donchs, miri, no ho sembla.

—Sí senyors, sí, deu anys més que jo, deu anys justos.

—¿Y vosté n' está bèn certa?

—¿Caramba! Vegin si ho sabré, que fins vaig assistir al seu bateig.

Al sortir un marit de viatge, la seva dona va encomanar-li que li dongués ab freqüència notícies sevas.

Lo marit va complir-ho al peu de la lletra.

Pero totes las sevas cartas deyan lo mateix:

«Estimada esposa: T'escrich perque no tinch res més que fer, y poso punt final perque no tinch res més que dirte.»

En una oficina pública.

Un empleat á un altre de igual categoria:

—Ets un tonto.

Réplica del insultat:

—¿Y tú? Ets lo funcionari més burro que menja 'l pá del Estat.

En aquell moment lo jefe penetra en l' oficina y exclama:

—Cuydado, senyors, que jo soch aquí.

Un metje molt primorós va fer tornar al sastre un pantalón que, segons ell, no li queya prou bè.

A la tarde sastre y metje van trobarse en l' enterro de un parroquiá de tots dos.

—¡Amigo, qui fós com vosté, Sr. Doctor! vá dirli 'l sastre.

—¿Y aixó?

—Perque á vostés, los metjes, encara qu' esguerrin una cura, no 'ls hi envian *lo mort*.

En un restaurant.

Un senyor acaba d' esmorsar, dona una palmada y 's presenta 'l dependent.

—¿Quant dech?

—Setze rals.

Lo senyor entrega quatre pessetas justas. Lo dependent se queda plantat y mirantsel fit á fit esperant la propina.

—Li falta alguna cosa.

—¿Y 'l mosso?

—L mosso!... ¿Qué per ventura me l'hi menjat?

Vá obrirse un teatret de putxinellis, y las fillas de un neo, nenas de poch anys, no callavan may:

—Papa ¿quin día 'ns hi durás?

—Veurém, veurém, responia 'l papá, qu'escamat fins al cap de munt en materia d'espectacles, temia que l'inmoralitat s'hagués albergat fins en un teatret de *titeres*.

Tant y tant van apretarlo las sevas fillas, que un día vá pendre la resolució de informarse.

Y dirigintse al amo del teatret, vá preguntar-li: —Fassi 'i favor de dirme una cosa, ¿ja es bèn moral lo teatret de vostés?

—Ja ho crech, borrhango —vá respondrerli.— Miri si ho es, que al vespre, quan deso 'ls ninots, coloco 'ls mascles y las femellas en capsas diferents.

Cassat en un judici oral.

Lo President al acusat:

—¿Es cert que vosté vivia maritalment ab fulana de tal?

—Sí, senyor president, feya ja 15 anys.

—Y digui ¿es cert que 'l día 12 de juriol vá agafar una estaca y vá partirli per las costellas.

—Sí.

—¿Ho confessa?

—Sí, y cregui Sr. President que 'l pegarli, com

vaig ferho, es l' únich moment de felicitat que m'ha proporcionat aquesta dona, després de divuit anys de viure junts.

Una senyora molt primorosa ha prés per dida á una pajesa de fora, y tracta de instruhirla.

—Miri, dida, avants de banyar al nèn avisim.

—¿Y si es al llit?

—No hi fá res, avisim. Me llevaré per veure ab lo termómetro la temperatura del bany.

—Uy, uy, uy, cuántas camándulas... Jo per co-neixeho no necessito res de aixó.

—Y donchs ¿cóm s'ho arregla?

—Molt senzill; quan l' aygua es massa calenta veurá que la criatura 's torna roja, roja com un bitxo; en cambi quan es massa freda, 's torna blava, blava com una esbarginia.

Fieuse de las didas.

De un periódich francès:

Resultat del divorci:

«Dos amigas íntimas se troban en l' acera del *boulevard*.

—¿Qué tens?... ¡Estás molt sofocada!

—¿Qué vols que tinga: estich cansadíssima.

—¿Y aixó? ¿D'hont vens?

—»Del enterro de la segona dona del meu primer marit.»

Diálech entre un cessant y un empleat, descontent de la seva sort.

—¿Cóm ho tenim Lluís? pregunta 'l cessant.

—Malament.

—¿Y aixó?

—Tinch malalts á casa y 'l sou no m'arriba per res. Com més vá més me persegueix lo malehit destino.

—Y ara, ¿de qué 't queixas? Jo fá més de dos anys que 'l persegueixo jo á n'ell y aquesta es l' hora que no he pogut trobarlo encare.

Parat devant de una botiga d' objectes de viatge, y examinant atentament alguns articles, un pobre diable distréu la gana y 'l fastidi.

—Ola noy, ¿qué mirém? li pregunta un company. ¿Que tractas de comprá alguna maleta?

—¿Y per qué vols que la compri?

—Home, per guardar la roba.

—¡Si qu' estariam frescos!.. ¿Voldrias que 'm passejés pèl carrer, nú de pèl á pèl?

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*No-ta-ri*.
2. ID. 2.ª—*Plá-ta-no*.
3. SINONIMIA.—*Remey*.
4. ACENTÍGRAFO.—*Sàrria-Sarriá*.
5. TRENCA-CAPS.—*Bot-Ases-Sal-Caspe*.
6. CONVERSA.—*Rosa*.
7. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Uldecona*.
8. GEROGLÍFICH.—*Entre polítichs tot es farsa*.

NOVEDADES

LA MENEGILDA

criada de servicio en LA GRAN VÍA, revista madrileña, original de Pérez González, música de los maestros Chueca y Valverde.

Forma un tomito en 16.º con ilustraciones de R. Miró Folguera, y vale Pesetas 0'50.

BENGALAS

COLECCION DE NOVELAS Y CUENTOS LIGEROS
ORIGINALES DE

ELOY PERILLAN BUXÓ

La camisa de la Lola. (Historia triste).—*Toros y caballos.* (Bengalitas americanas).—*Patricio.* (Cuento ligero).—*El Conde de la Higuera.* (Cuento alegre).—*D. Pedro d' Alcántara.* (Suceso literario).—*Los Carolinos.*—*Borredá!*—*El sargento Morales.* (Episodio de Hospital).

Forma un tomo de 240 páginas y vale 1 peseta.

ALGO

COLECCION DE POESIAS
ORIGINALES DE

JOAQUIN M. BARTRINA

ilustradas por J. Luis Pellicer, 1 tomo en 8.º,
3 pesetas.

BARCELONA EN LA MANO

GUIA DE BARCELONA
Y SUS ALREDEDORES

POR

J. ROCA Y ROCA

ilustrada con grabados foto-tipográficos y cinco planos, 1 tomo encuadernado en tela, Ptas. 3'50.

UN ADULTERIO EN JUICIO ORAL (MEDITACIONES)

Texto de Alberto Llanas.—Dibujos de Apeles Mestres
1 tomo en 16.º, pesetas 0'50.

NOVÍSIMO ESPEJO Y DOCTRINAL DE CABALLEROS

EN DOCE ROMANCES

POR EL

BR. D. DIEGO DE BRINGAS

1 tomo en 8.º, 3 pesetas.

GUERRA SIN CUARTEL

Novela premiada por la Real Academia Española, 1 tomo en 8.º, 4 pesetas.

FELIPE IV y SOR MARÍA DE AGREDA ESTUDIO CRÍTICO

POR

JOAQUIN SANCHEZ DE TOCA

1 tomo en 8.º, 3 pesetas.

HUELGAS DIPLOMÁTICAS

POR

MANUEL DEL PALACIO

Versos escritos en Montevideo, 1 tomo en 8.º,
3 pesetas.

LA CONQUISTA DE PLASSANS

POR

E. ZOLA

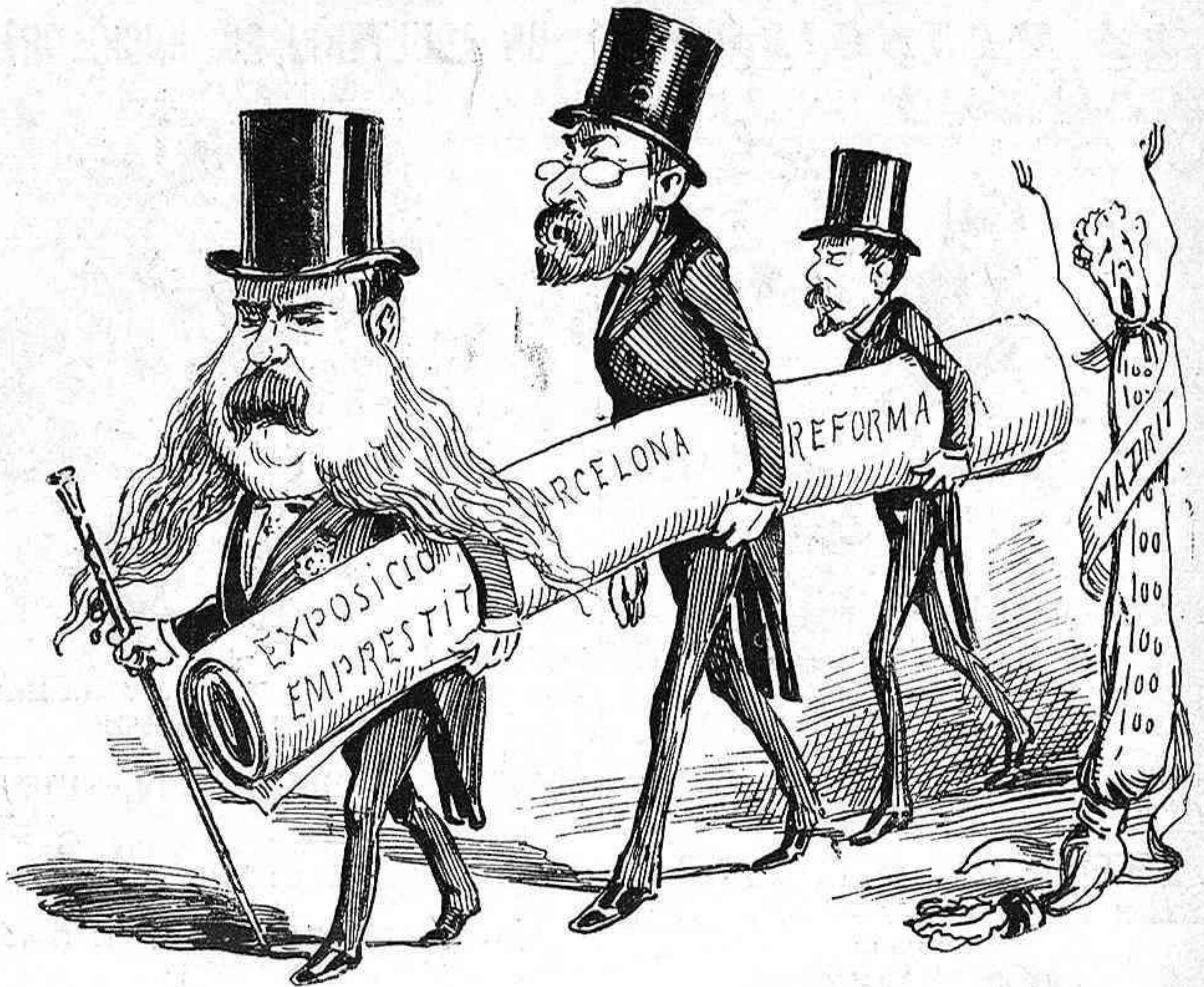
2 tomos en 8.º, 5 pesetas.

LA PIEDAD DE UNA REINA.

Episodio histórico en 2 actos y en verso, original de Marcos Zapata. Precio 2 pesetas.

NOTA.—Todo el que desee adquirir cualesquiera de las obras anunciadas, remitiendo el importe en libranzas del Giro Mútuo ó bien en sellos de franqueo al editor Lopez, Rambla del Centro, 20, Barcelona, la recibirá á correo seguido.

LA COMISSIÓ BARCELONINA A MADRIT.

Del Congrés al ministeri,
del ministeri al Senat,
trajnant sempre 'ls projectes
que ningú vol aprobar.

Entre tant al dia 's gastan
la friolera de ¡cent naps!
y ells tan tranquils y tan frescos...
¡Cóm que paga la ciutat!

XARADAS.

I.

Al carrer de la *Total*
á cala senyora Quima,
perque diu que molt l' estima
hu-tres dia vá l' Eudalt.

Dos-girat bonich bastó
ahi' ella li vá *tercera*
y un hermosíssim *primera*
que vá comprá á ca'n Badó.

SALDONI DE VALLCARCA.

II.

Lo *Tres-girat-primadós*
compra una *tot* per l' Ambrós,
que li costa poch dinés
y encare la troba *hu-tres*.

J. MORET.

ENDAVINALLA.

Tinch cor sens esser persona,
soch en blanch, negre y color,
toco colls. sovint me punxan,
tinch bata y no soch senyor.

A. PALLEJÁ.

MUDANSA.

Me vá escriure en Gabriel
que lo mèu oncle Pasqual

s' ha tornat *tot y total*
y ja tè *tot tot* lo pèl.

S. UST.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Nom d' home poch usat.
- 6 4 2 3 1 5 1—Molts germans ne tenen.
- 2 1 3 7 5 1—Nom de dona.
- 3 4 2 8 1—Un aucell.
- 8 4 3 1—En algunas poesías.
- 3 4 8—Una cosa dolça.
- 7 2—Un metall.
- 8—Una consonant.

JEPET DE L' ORGA.

GEROGLÍFICH.

NI

×

LOO

K

P LL

A A A

UN TRONERA.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.